

ΠΜΣ «ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ»

Μάθημα: «Πόλη και Εγκληματικότητα, Αίσθημα Ανασφάλειας και Τιμωρητικότητα»

Ακαδ. Έτος: 2022-2023

Καθηγήτρια : Χριστίνα Ζαραφωνίτου

**Ετήσια εκπαιδευτική επίσκεψη-Μάθημα των μεταπτυχιακών φοιτητών στο ΕΚΚΝΑ
Αυλώνα (03/05/2023)**

Την Τετάρτη 3 **Μαΐου 2023** στο πλαίσιο του μαθήματος «Πόλη και Εγκληματικότητα, Αίσθημα Ανασφάλειας και Τιμωρητικότητα» του ΠΜΣ Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου πραγματοποιήθηκε η ετήσια εκπαιδευτική επίσκεψη-μάθημα των μεταπτυχιακών φοιτητών του Π.Μ.Σ. «Εγκληματολογία» που διοργανώνεται από την Καθηγήτρια και διευθύντρια του ΠΜΣ κ.Χριστίνα Ζαραφωνίτου στο πλαίσιο του μαθήματος **«Πόλη και Εγκληματικότητα, Αίσθημα Ανασφάλειας και Τιμωρητικότητα»**, στο Ειδικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Νέων Αυλώνα. Η καινοτόμα αυτή εκπαιδευτική δράση υλοποιείται από το 2010 -με εξαίρεση μόνο το 2020 και 2021 λόγω της πανδημίας- και μετά και έχει υπογραφεί σχετικό μνημόνιο μεταξύ της διευθύντριας του ΠΜΣ και του διευθυντή των σχολείων του ΕΣΚΝ Αυλώνα κ.Πέτρου Δαμιανού.

Το εφετινό μάθημα (12^ο κατά σειρά) αφιερώθηκε στο θέμα **«Ο ρόλος των κοινωνικών θεσμών στην πρόληψη και την κοινωνική επανένταξη»**.

Μετά το καλωσόρισμα από τον Διευθυντή του Γυμνασίου-Λυκείου του ΕΚΚΝΑ Αυλώνα κ. Πέτρο Δαμιανό και τη γνωριμία με τους μαθητές των σχολείων και το διδακτικό προσωπικό, ακολούθησε σύντομη περιγραφή από τον ίδιο του σχολείου, αναφέροντας συγκεκριμένα μεταξύ άλλων ότι οι ηλικίες των κρατουμένων στο εν λόγω κατάστημα κυμαίνονται μεταξύ των 18 και 21 ετών. Διευκρινίστηκε ότι μπορεί ένας κρατούμενος να παραμείνει στο κατάστημα και μετά το πέρας της ηλικίας αυτής εάν δεν έχει ολοκληρώσει τις σπουδές του και δεν έχει υποπέσει σε πειθαρχικά παραπτώματα. Σε κάθε περίπτωση, η παραμονή στο κατάστημα αυτό ολοκληρώνεται όταν ο κρατούμενος φτάσει τα 25 έτη. Εν συνεχεία, χαιρέτισε θερμά όλους η Καθηγήτρια κ.Χριστίνα Ζαραφωνίτου και αναφέρθηκε στην ιδιαίτερη σημασία της πρόληψης και της κοινωνικής επανένταξης ως πυλώνες της ολιστικής προσέγγισης του εγκληματικού φαινομένου που δεν πρέπει να εξαντλείται μόνο την επιβολή κυρώσεων. Έμφαση δόθηκε στην ιδιαιτερότητα των ανηλίκων και των νέων. Η ομάδα του Παντείου είχε και εφέτος τη χαρά να προσφέρει κεράσματα στους μαθητές και υλικά ζωγραφικής.

Μετά την ολοκλήρωση των παρουσιάσεων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, ακολούθησε ζωνρή και πολύ εποικοδομητική συζήτηση στην οποία συμμετείχαν τόσο οι μαθητές όσο και οι φοιτητές και το εκπαιδευτικό προσωπικό, ενώ η συνάντηση ολοκληρώθηκε με την πραγματοποίηση κοινού εργαστηρίου ζωγραφικής στο προαύλιο των σχολείων. Πρόκειται για μία κοινή δράση που συνοδεύει το μάθημα και μέσω αυτής αντανακλώνται τα συναισθήματα και οι σκέψεις που προέκυψαν από τη συζήτηση που προηγήθηκε.

Η σημασία του μαθήματος αυτού είναι μεγάλη για όλους τους συμμετέχοντες λόγω της αλληλεπίδρασης που επιτρέπει την ανταλλαγή γνώσης και εμπειρίας αλλά καλλιεργεί παράλληλα την ενσυναίσθηση, απαραίτητη προϋπόθεση της ευαισθητοποίησης που απαιτείται για την επιστημονική μελέτη και κοινωνική χρησιμότητά της.

Συγχαρητήρια σε όλους τους νέους επιστήμονες και τους μαθητές του σχολείου για τη συμμετοχή τους και μακάρι να αξιολογηθούν και να αξιοποιηθούν προς την ορθή κατεύθυνση οι καρποί της.

Ευχαριστίες στη Διεύθυνση του ΕΣΚΝΑ, το Διευθυντή του Γυμνασίου – Λυκείου κ. Πέτρο Δαμιανό, το εκπαιδευτικό προσωπικό των σχολείων και φυσικά τους μαθητές για την παρουσία και τη φιλοξενία τους και τον εποικοδομητικό μας διάλογο. Ευχαριστώ ιδιαιτέρως τη συνεργάτιδά μου, υπ. Δρα κ.Ανίτση για το συντονισμό των ομάδων των φοιτητών και τη συμβολή της στην προετοιμασία τους.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

A. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Οι ένοικοι των φυλακών διψούν για ερεθίσματα.

Το σχολείο φαντάζει ως αποκούμπι, ένα έρεισμα και μια ελπίδα για διέξοδο, σαν μια προσπάθεια να κάνουν «τον πόνο τους άρπα»*.

Μέλλει να μάθουνε να τον πούνε και τραγούδι
για να μάθουμε κι οι άμουσοι τον σκοπό.

**αναφορά σε Κ. Καρυωτάκη «Ευγένεια»*

Άγγελος -Ισίδωρος Γ.

Η επίσκεψη στο ΕΚΚΝ Αυλώνα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα «μάθημα ζωής», από εκείνα που τροφοδοτούν την αυτοκριτική μας. Η επαφή με τα παιδιά του σχολείου ήταν ιδιαίτερα εποικοδομητική από πολλές πλευρές και στάθηκε αφορμή να δω τα πράγματα με μια ματιά πολύ διαφορετική από εκείνη που είχα προηγουμένως.

Νικολέττα Μ.

Ακόμη και μέσα στο περιβάλλον της φυλακής, και ίσως και ειδικότερα σε αυτό, αναδεικνύεται η κομβική σημασία και η αξία της Εκπαίδευσης, αλλά και της Παιδείας γενικότερα.

Δημήτρης Β.

Για εμένα η ευκαιρία που μας δόθηκε να έρθουμε σε επαφή με τους μαθητές του ΕΣΚΝΑ ήταν πρωτόγνωρη και ουσιαστική. Η αλληλεπίδραση μαζί τους αποτελεί ένα μάθημα ζωής. Μέσω της επίσκεψης αντικρίσαμε το εκπαιδευτικό έργο που επιτελείται αλλά και την πραγματικότητα με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αυτά τα παιδιά, οι καθηγητές και οι υπάλληλοι του καταστήματος. Η αλήθεια τους αποτέλεσε για μένα τροφή για σκέψη και προβληματισμό. Ήταν από τις εκπαιδευτικές επισκέψεις που σίγουρα θα χαραχθεί στην μνήμη μου.

Βασιλική Α.

Η επίσκεψη στο ΕΣΚΚΝ Αυλώνα, ήταν μια μοναδική εμπειρία. Είχαμε την ευκαιρία να δούμε εκ του σύνεγγυς το έργο που επιτελείται στο σχολείο. Μέσω της παρουσίασης, υπήρξε η δυνατότητα να μάθουν οι μαθητές από εμάς και να μάθουμε και εμείς από τους ίδιους τους μαθητές αρκετά, όπως και τις ανησυχίες και τα προβλήματα τους. Τέλος, εξαιρετική είναι η συμβολή του κ.Δαμιανού στην εκπαίδευση των μαθητών με σκοπό την βελτίωση των ικανοτήτων τους και την επανένταξη τους στη κοινωνία.

Διονύσιος Μ.

Ήταν πραγματικά μια πρωτόγνωρη εμπειρία. Γνωρίσαμε άτομα με τις ίδιες ανησυχίες, τα ίδια προβλήματα, τα ίδια όνειρα που η μόνη διαφορά μας ήταν ένα παραστράτημα που πήρε διαφορετική τροπή στις ζωές τους. Όμως, και εμείς και εκείνοι έχουν την ελπίδα για κάτι καλύτερο από τη ζωή και αυτή τη φορά έχουν όχι ένα αλλά πολλά χέρια να τους βοηθήσουν.

Ειρήνη Α.

Η συμμετοχή των μαθητών και η προσοχή τους κατά τη διάρκεια της παρουσίασης ήταν μια αναπάντεχα ευχάριστη έκπληξη. Η δράση αυτή προσφέρει τη δυνατότητα αλληλεπίδρασης

με τους μαθητές, των οποίων οι επιφυλάξεις δείχνουν να κάμπτονται, βλέποντας νεαρούς φοιτητές να ενδιαφέρονται για τα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν στην κοινωνική τους επανένταξη, ενώ οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να κατανοήσουν καλύτερα τα εν λόγω ζητήματα, υπό την οπτική των μαθητών.

Αγγελική Κ.

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος του ΠΜΣ «ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ» είχαμε την ευκαιρία να συναντήσουμε και να συνομιλήσουμε με κρατούμενους, αλλά και υπηρετούντες του ΕΣΚΝ Αυλώνας. Η εκπαιδευτικής φύσεως παρουσία και παρουσίασή μας, με θέμα την πρόληψη και την κοινωνική επανένταξη, έτυχε ευρείας αποδοχής στο σύνολο των κρατουμένων, κάτι που -δεδομένης της προαιρετικού χαρακτήρα παρακολούθησης- αναδεικνύει την ανάγκη συχνότερων δράσεων με συναφές περιεχόμενο από «εξω-σωφρονιστικές» κοινωνικές ομάδες. Κανείς μας δεν θα ξεχάσει το έντονο ενδιαφέρον των παιδιών για το θέμα της επίσκεψης και τις συζητήσεις μας για την καθημερινότητά τους, το παρελθόν, αλλά και τα μελλοντικά τους όνειρα. Η από κοινού ζωγραφική χειροτεχνία, πριν την αποχώρησή μας, αποτέλεσε ένα ζωντανό και παραστατικό αποτύπωμα των σκέψεων και των συναισθημάτων που δημιουργήθηκαν από αυτή την άμεση και ελεύθερη επικοινωνία μας.

Αλέξανδρος Γ.

Από την επίσκεψη στο ΕΣΚΝΑ εντύπωση μου έκανε το έκδηλο ενδιαφέρον και η αθρόα συμμετοχή των κρατούμενων μαθητών, με σχόλια και ερωτήσεις στις παρουσιάσεις των φοιτητών του ΠΜΣ “Εγκληματολογία” και ο διάλογος μεταξύ τους, καθόσον το θέμα για τον ρόλο της οικογένειας, του σχολείου και του κοινωνικού περιβάλλοντος τους αφορούσε και έγινε κατανοητή η καθοριστική επίδραση στην παραβατικότητά τους, ενώ ενεργός ήταν η παρουσία του εκπαιδευτικού προσωπικού που είχε κερδίσει την εμπιστοσύνη τους, στην επεξήγηση και την επιβολή πειθαρχίας. Στα αξιοσημείωτα, η αγωνία τους για την επανένταξη κι ο φόβος στιγματισμού τους από την κοινωνία και περιορισμού των ευκαιριών εργασίας, ενώ ορισμένοι εξέφρασαν απογοήτευση στους θεσμικούς φορείς (αστυνομία, επιμελητές ανηλίκων) του ΣΑΠΔ λόγω παραλείψεων στην αντιμετώπισή τους. Παρά την απόσταση στην τάξη, οι ρόλοι άλλαξαν στο προαύλιο του καταστήματος, όπου ήρθαμε σε επαφή, συνομιλήσαμε, συμπράξαμε ζωγραφίζοντας με ελεύθερη έκφραση σε ένα μεγάλο καμβά,

όπου αποτυπώθηκαν με ταλέντο όμορφες εικαστικές εικόνες με μηνύματα ελευθερίας και ζωής και δεχθήκαμε τις ευχαριστίες και την ικανοποίησή τους για την παρουσία μας, γεγονός ενδεικτικό της ανάγκης τους για αποδοχή και κοινωνικοποίηση. Αναλογίστηκα τους παράγοντες εγκληματογένεσης για την παραβατικότητα των νεαρών, προερχόμενων από ετερόκλητες πολιτισμικές και κοινωνικές ομάδες. Επιστημονικά, θα είχε ενδιαφέρον να μελετηθούν εγκληματολογικά και να παρακολουθηθεί η μετέπειτα πορεία τους, η κοινωνική επανένταξή τους -αξιολογώντας τον ρόλο της εκπαίδευσης στο σωφρονιστικό κατάστημα- ή η υποτροπή τους, σύμφωνα και με τις εγκληματικές σταδιοδρομίες του Farrington.

Γιώργος Π.

Ύστερα από την ολοκλήρωση του κοινού μαθήματος των φοιτητών του ΠΜΣ Εγκληματολογία και των μαθητών του ΕΣΚΝΑ, αποκόμισα μια ιδιαίτερος χρήσιμη και μοναδική εμπειρία, η οποία περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, μια ικανοποίηση κυρίως όσο αφορά την ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται στη συγκεκριμένη σχολική μονάδα, μιας και πράγματι αποδείχθηκε πως είναι ικανή να κατευνάσει τα «παραβατικά» πάθη του παρελθόντος των νεαρών μαθητών, προωθώντας την κοινωνική επανένταξη μέσω της διδασκαλίας, της πειθαρχίας και της ενασχόλησης με διάφορες μορφές τέχνης. Οι απογοητεύσεις που αναδείχθηκαν από ορισμένους σχετικά με την αντιμετώπισή τους από το σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, έγινε σαφές πως δεν αφορούσε τους εκπαιδευτικούς του σχολείου τους, απεναντίας ήταν ευδιάκριτος ο σεβασμός και η υπακοή στο πρόσωπό τους.

Βίκυ Σ.

Η επίσκεψη στο ΕΣΚΚΝ Αυλώνα ήταν μία πολύ σημαντική και μοναδική εμπειρία, καθώς μας δόθηκε η ευκαιρία να γνωριστούμε και να αλληλεπιδράσουμε με τους μαθητές του σχολείου του καταστήματος. Ο διευθυντής του σχολείου και οι δάσκαλοι φάνηκαν να νοιάζονται πραγματικά για τα παιδιά, ωστόσο δεν παύει να υπάρχει ανάγκη για περισσότερη υποστήριξη προς αυτά τα παιδιά, τόσο κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο κατάστημα, όσο και στη μετέπειτα ζωή τους έξω από αυτό.

Ευανθία Χ.

Σχετικά με τις εντυπώσεις μου από τον Αυλώνα θα έλεγα πως ήταν μια διαφωτιστική εμπειρία ως προς την δυνατότητα διδασκαλίας με καλό και ποιοτικό τρόπο εντός των καταστημάτων κράτησης και την παροχή μιας δεύτερης ή και τρίτης ευκαιρίας στα παιδιά αυτά να εισέλθουν στην κοινωνία ξανά με ανανεωμένο μυαλό και γνώσεις. Επίσης το όλο κλίμα που έχει χτιστεί ανάμεσα στους καθηγητές και τους μαθητές είναι σχετικά ευνοϊκό θα έλεγα για την περαιτέρω εξέλιξη και βοήθεια αυτών των παιδιών.

Γεώργιος Π.

Εκείνη την Τετάρτη ξέραμε πως θα επισκεφτούμε ένα σχολείο, λίγο διαφορετικό από τα υπόλοιπα. Ένα σχολείο μέσα σε μια φυλακή. Γρήγορα όμως κατάλαβα πως δεν διαφέρει τελικά και τόσο από ένα συνηθισμένο σχολείο με συνηθισμένους μαθητές. Εξεπλάγην με την προθυμία των παιδιών να γεμίσουν την αίθουσα που θα παρουσιάζαμε, όπως και με την πολύ καλή διαγωγή τους και το ενδιαφέρον για τα όσα λέγαμε. Υπήρχε, επίσης, προθυμία από πλευράς τους να συμμετάσχουν στην μετέπειτα δραστηριότητα, που είχε να κάνει με ζωγραφική με νερομπογιές. Στο μεταξύ, ακούσαμε τους προβληματισμούς τους και μπήκαμε, για λίγο, στη θέση τους. Προσωπικά, ένιωθα ασφάλεια σε αυτό το περιβάλλον και μου άρεσε το γεγονός ότι γίνονται πολλές προσπάθειες, στο μέτρο του δυνατού, για την μόρφωση και την δημιουργική απασχόληση αυτών των παιδιών. Είμαι σίγουρη πως όλο και κάτι θα αποκομίσουν από αυτή την διαδικασία.

Ζωή Κ.

Β. ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΟΥ Ε.Σ.Κ.Ν. ΑΥΛΩΝΑ

Το κοινό μάθημα, που κάναμε, μου άρεσε πολύ. Από αυτό κατάλαβα, πως ένα σχολείο, αν και μέσα στη φυλακή, μπορεί να αλλάξει τη ζωή μου, όταν θα βγω στην κοινωνία. Έμαθα πόσο σημαντική είναι η οικογένεια.

Γ.Α.

Στο σχολείο μας ήρθε μια ομάδα μεταπτυχιακών με την κυρία τους και μας μίλησαν για τις συνθήκες ζωής μετά τη φυλακή, για το αν υπάρχει κάποια λύση μετά από την αποφυλάκιση μας. Μιλήσαμε για το πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματά μας στην κοινωνία και να προχωρήσουμε μπροστά. Μας είπαν ότι μπορούμε να πάμε στον δήμο της περιοχής μας και να ρωτήσουμε για δουλειά και στέγη, αν δεν έχουμε. Εγώ τότε τους ρώτησα, εάν μπορούν να εμπιστευτούν ένα παιδί 20 χρονών που έχει κάνει φυλακή και να το πάρουν

στη δουλειά τους. Απάντησαν πως αυτό οι άνθρωποι θα το δουν σιγά-σιγά ανάλογα με τον τρόπο, που δουλεύει το συγκεκριμένο παιδί. Εάν κάνει σωστά τη δουλειά του, θα το εκτιμήσουν και θα του δείξουν εμπιστοσύνη. Μεγάλο ρόλο θα παίξει και ο σεβασμός που δείχνει. Έτσι, σιγά-σιγά το παιδί θα αρχίσει να πατά στα πόδια του, θα δει τη ζωή του διαφορετικά και ο κόσμος θα το δει με άλλο μάτι. Στο τέλος, όλα τα άσχημα πράγματα θα μείνουν στο παρελθόν, σαν μια κακή ανάμνηση.

I.T.

Είχαμε μιλήσει για την κοινωνία, για τα εγκλήματα, τις ποινές και για τα δικαιώματα που έχουμε. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μάς είπαν πως θα μας βοηθήσουν, όταν βγούμε από τη φυλακή.

Γ.Μ.

Πιστεύω πως αυτά που είπαν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και η κυρία τους δεν ισχύουν. Εγώ έχω ξαναμπεί και άλλη φορά στη φυλακή. Όταν αποφυλακίστηκα, θέλησα να δουλέψω. Πήγα σε ένα γραφείο σε μία Μ.Κ.Ο. Δε με βοήθησαν σε τίποτε. Είμαι πρόσφυγας από την Αλγερία και δεν βρίσκω στήριξη από κανέναν. Αν έβρισκα, δεν θα ήμουν σε αυτήν την κατάσταση. Αναγκαστικά βγήκα στην παρανομία, για να ζήσω. Άνθρωποι είμαστε κι εμείς. Θα χαιρόμουν πολύ, αν ήμουν σαν οποιοδήποτε πολίτη και να έχω μία φυσιολογική ζωή.

T.N.

Μου έκανε εντύπωση, που κάποιοι ήρθαν να μας δουν και να μας μεταφέρουν πληροφορίες για την εγκληματικότητα. Μάθαμε όλοι μας πόσο σημαντική είναι η οικογένεια.

A.N.

Έμαθα από τη συνάντηση τους λόγους που τα παιδιά κάνουν κακές πράξεις. Μάθαμε όλοι μας πόσο σημαντική είναι η οικογένεια.

K.X.